

blive det politiske Tyngdepunkt i vor Forfatning, hvilket vistnok ikke har været Meningen, og at Rigsretten derved kommer til at dømme om de forskellige politiske Handlingers politiske Gyldighed og Forsvarlighed, og det er den ikke kaldet til. — Dette er ogsaa Misforstaaelser helt igennem, mener jeg. Det er givet, at Rigsretten, hvad der ogsaa rigtigt erkendes af Mindretallet, skal paadømme Ministrenes Ansvar, men der er ikke Tale om, at den skal paaanke Ministrenes Ansvar til Straf eller udtale nogen Dom om den politiske Handlingens Forsvarlighed eller Uforsvarlighed. I det Tilfælde, jeg før omtalte, hvor Tinget har givet en Minister et saa kraftigt Mistillidsvotum, at der ingen Bevilling vil blive givet ham, beholder denne politiske Akt hele sin Betydning og hele sit Værd, aldeles uafhængig af Rigsrettens Afgørelse af, om Ministeren har paadraget sig et Ansvar for ikke at have taget Agt af dette Mistillidsvotum eller ikke. Det har sin hele Betydning og hele sit Værd usvækket. Rigsretten kan endogsaa tænkes at have overmaade megen Sympati dermed, selv om den samtidig erkender, at om Straf eller Erstatning for Handlingen kan der ikke være Tale.

Det er i Virkeligheden den samme Forskel, som er til Stede med Hensyn til den Opfattelse, at Parlamentarismen er et politisk System, som efter manges Mening kan være meget fornuftigt og maaske ogsaa siges at være et faktisk uundgaaeligt Udslag af enhver konstitutionel Forfatning — og den Opfattelse, at Parlamentarismen er en juridisk bindende Retsregel, som kan fremtvinges ved Straf og Erstatning for den Minister eller det Ministerium, som ikke retter sig derefter. Dermed hænger det andet sammen.

Det er altsaa en Misforstaaelse, at Rigsretten ved det System, Flertallet opstiller, i mindste Maade skulde blive vor Forfatnings politiske Tyngdepunkt; nej den bliver kun det *juridiske* Tyngdepunkt, det politiske Tyngdepunkt kan aldrig komme til at ligge hos Rigsretten, alle de politiske Konsekvenser og politiske Systemer o. s. v. blive Rigsretten ganske uvedkommende. Hvis man vil tænke paa at fremtvinge visse politiske Opfattelser eller Systemer ved Straf og Erstatning gennem Rigsretten, saa er det, denne siger: „Det ere vi ikke med til“. Og at det har været Meningen, det tror jeg nok, at en nærmere historisk Granskning, som for Resten ogsaa foreligger, vil vise. Jeg forudsætter, at Mindretallet, naar det bruger Udtrykket, hvad

der „har været Meningen“, tænker paa den grundlovgivende Rigsdag i 1849. Der var der ganske vist mange, der havde meget stærk Sympati for Parlamentarismen, og andre, som ikke havde det, men betragtede Parlamentarismen som en rimelig og sandsynlig Følge af det konstitutionelle System, men jeg tror vanskelig, der skal kunne paavises nogen, selv af de mest begejstrede Tilhængere af Parlamentarismen, som havde den Mening, at den kunde gennemføres som en juridisk nødvendig Ændring og ikke blot som et politisk System. I alt Fald er det en historisk Kendsgerning, at den Mand, der stod som Ordfører for Grundloven, og som var i høj Grad optagen af og interesseret for den engelske Parlamentarisme, nemlig Krieger, i Begyndelsen af Halvfjerdserne netop i en meget bekendt og omtalt Tale i Rigsdagen hævdede, at Rigsretten er Forfatningens juridiske Tyngdepunkt, men ganske vist ikke dens politiske Tyngdepunkt.

Det er i Kraft af disse Betragtninger, Flertallet er ført til at opstille sine Ændringer paa disse to Punkter, hvor jeg altsaa gentagne Gange maa understrege, at vore Ændringer holde sig ganske neutrale og lade de modstridende Opfattelser have al den Betydning, de kunne have, og trænge igennem med lige overfor Rigsretten. Vi indskrænke Ministeransvarlighedslovens Opgave dertil og røre ikke ved noget som helst, der griber ind i Grundloven og den forfatningsmæssige Ordning. Vore Ændringsforslag holde sig, som sagt, fuldstændig neutrale, og heri ser jeg den lysere Udsigt til, at denne Sag kan føres til Ende, for bedre Vilkaar kunne nu en Gang efter vor Forfatning de forskellige politiske Anskuelser ikke faa, end at den juridiske Afgørelse af Ansvaret for Ministrene bliver Rigsrettens Sag og dermed ogsaa Afgørelsen af, hvad der er retsstridigt, og hvad der er grundlovmæssigt.

Hermed skal jeg anbefale Flertallets Ændringsforslag.

J. L. Hansen: Mindretallet har ikke kunnet tiltræde Flertallets Ændringsforslag. Som den ærede Ordfører udtalte, ere de fleste Ændringsforslag af teknisk Natur og ikke af nogen egentlig reel Betydning, Mindretallet har dog ikke ment, at de have en saadan Betydning, at de tilstrækkelig begrundede, at vi skulde fravige den Affattelse, Lovforslaget har faaet i det andet Ting, og som er tiltraadt af Justitsministeren. Vi have ment, at Lovforslagets Bestemmelser i og for sig ere tilstrækkeligt